

Nr 16.

Ankom till riksdagens kansli den 29 april 1919 kl. 4 e. m.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 16 i anledning av andra kammarens beslut över dess andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 6 i fråga om skrivelse till Kungl. Maj:t angående lagstiftning avseende att bereda skogsägare tillfälle att ställa skogsfastighet under offentlig myndighets kontroll.

I en inom andra kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott remitterad motion nr 286 har herr *Lindman* hemställt, »att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t vidtaga åtgärder för utredning och förslag rörande lag, som innebär, att skogsägare må beredas tillfälle att ställa skogsfastighet under kontroll av offentlig myndighet och därvid, med skyldighet att följa av nämnda myndighet fastställd avverkningsplan, åtnjuta förmånen av samma myndighets kontroll avseende främst bevarande och höjande av fastighetens skogskapital».

Motionen.

Med avseende på motiveringen tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Andra kammarens utskott har av kungl. domänstyrelsen i vederbörlig ordning inhämtat utlåtande över förevarande ämne, i vilket utlåtande styrelsen, efter att hava refererat motionens innehåll, anför följande:

Utlåtande av domänstyrelsen.

»Domänstyrelsen får till en början uttala sin fulla anslutning till den tanke, som legat till grund för motionen, och sålunda på det liv-

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 12 saml. 2 avd. 14 häft. (Nr 16.) 1

ligaste tillstyrka en lagstiftning i angiven riktning såsom ägande en mycket stor betydelse ur nationalekonomisk synpunkt. Det måste nämligen anses för landet vara av den största betydelse att det i enskild ägo varande skogskapitalet, så långt möjligt är, undandrages en osund spekulation och förhindras från att för hastigt exploateras. I den mån så skedde skulle också förhindras, att arbetspriserna på vissa trakter tillfälligtvis dreves oskäligt i höjden vid forcerade skogsavverkningar för att sedan vid inträffande brist på arbete hastigt nedgå. De fördelar, som av en dylik lagstiftning stå att vinna, torde kunna i huvudsak sammanfattas som bestående i dels för skogsägaren en jämn och framdeles både i kvantitet och värde stegrad avkastning från skogen, dels för arbetarne i en likaledes jämn tillgång på arbete och förtjänst.

Synnerligen viktigt är emellertid, att en lagstiftning av ifrågasvarande art så utformas, att densamma, så långt det är möjligt med hänsyn till dess karaktär av lag, icke avkräcker utan hellre inbjuder till att, så som i motionen avses, frivilligt ställa ett skogskapital under offentlig kontroll, varigenom ägaren för all framtid avsäger sig och sina efterkommande den fria förfoganderätten däröver och åtnöjer sig med allenast avkastningen av detsamma. Målet med en sådan lagstiftning kan synbarligen endast nås på frivillighetens och övertygelsens väg, och torde man med hänsyn härtill få bygga förhoppningen om att nå detta mål på erfarenheten om exemplets makt.

Det gäller då att göra själva proceduren i fråga om skogens ställande under offentlig myndighet så enkel som möjligt och att i övrigt för skogsägaren på allt sätt underlätta hans strävan särskilt i fråga om uppfyllande av villkoren för att få skogen ställd under denna offentliga kontroll.

I förstnämnda hänseende innehåller motionen ingen antydning om huru motionären härvid tänkt sig tillvägagångssättet. Då med motionen emellertid endast avsetts att annålla om utredning i ämnet, anser sig domänstyrelsen ej heller nu böra mera i detalj ingå på frågan, huru i nyssnämnda hänseende skall förfaras.

Beträffande de linjer, som i motionen uppdragits angående skogsbushållningen och skogsskötseln å sådana skogar, som på förslaget sätt blivit ställda under offentlig kontroll, har styrelsen intet att erinra. I sådant hänseende anser styrelsen det också tillräckligt att i första hand för dylika skogar upprättas allenast mindre detaljerade avverkningsplaner, ty i en intresserad skogsägares hand är en dylik plan fullt tillräcklig att tjäna till ledning vid skogens skötsel. Skulle det sedermera visa sig vid en revision av en sådan plan, att dess anvisningar

blivit åsidosatta eller vantolkats, torde skogsägaren böra åläggas att bekosta upprättande av fullständig skogsbushållningsplan, och skulle större avverkningar än i avverknings- eller hushållningsplan blivit medgivna företagas eller skogsägaren beträdas med att hava lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter angående avverkningar eller skogsvårdsåtgärder, torde viss påföljd, innefattande begränsad förloganderätt över skogen och dess avkastning, böra vara föreskriven.

Som av förestående framgått, kommer den offentliga myndighet, under vars kontroll en skog på ifrågasatt sätt skulle komma att ställas, att genom sina underlydande organ åläggas visst arbete härmed. För detta torde emellertid ej någon ersättning böra från skogen eller dess ägare utgå, utan torde samtliga dessa kostnader böra gäldas av staten, då, såsom förut framhållits, den ifrågasatta lagstiftningen kommer att gagna ett särdeles viktigt nationalekonomiskt intresse, och framgången av denna lagstiftning i högsta grad är beroende av att densamma göres så litet tryckande som möjligt för dem, som frivilligt underkastat sig densamma.

Återstår slutligen frågan om vilken myndighet, som bör erhålla i uppdrag att utöva ifrågasatt kontroll, och får domänstyrelsen då framhålla att, därest skogsvårdsstyrelserna framdeles skulle komma att underordnas en särskild centralstyrelse, och det då ej skulle befinnas lämpligt att åt dessa överlämna denna kontroll, domänstyrelsen med de över hela landet spridda lokala skogsförvaltningarna och med hänsyn jämväl därtill att de skogar, som här skulle komma i fråga, skulle skötas efter samma principer som kronoparkerna, synes bäst skickad att handhava denna kontroll.

I likhet med motionären anser styrelsen att, sedan en skog på ovan föreslaget sätt blivit ställd under offentlig kontroll, densamma ej bör få utan särskilt medgivande styckas.»

Förevarande motion åsyftar att få till stånd en sådan lagstiftning angående vård av enskildas skogar, som kunde bidra till ett effektivt bevarande av det i enskild ägo befintliga skogskapitalet. Till detta allmänna syfte kan utskottet i likhet med domänstyrelsen giva sin anslutning, för så vitt som genom en lagstiftning av ifrågavarande slag en sund och ur nationalekonomisk synpunkt rationell skogshushållning skulle komma att befrämjas. Utskottet vill emellertid erinra om, att frågan om en bättre vård av enskildas skogar sedan länge varit föremål för statsmakternas uppmärksamhet. Den av Kungl. Maj:t år 1911 tillsatta skogslagstiftningskommittén har nämligen bland annat haft till

*Andra
kammarens
tilfälliga
utskott.*

uppgift att verkställa utredning, om och på vad sätt ändring och tilllägg i 1903 års lagstiftning angående vård av enskildas skogar skulle kunna åvägbringas i ändamål att bättre än hittills skydda skogsbeståndet. Det av nämnda kommitté innevarande år avgivna betänkande innehåller flere förslag till kontroll över enskildas skogar.

Under sådana omständigheter synes utskottet alla skäl tala för att avvakta resultat av den omprövning, som från statsmakternas sida inom en nära framtid kan väntas komma nämnda förslag till del, för att man därefter må kunna bedöma behövligheten av den av motionären förutsatta lagstiftningen.

Vad beträffar innebörden av den lagstiftning, som i motionen föreslås, torde för övrigt enligt utskottets åsikt berättigade tvivelsmål kunna resas i fråga om dess praktiska värde. Det torde knappast kunna förväntas, att den enskilde skogsägaren av egen drift skall visa sig villig att i den utsträckning, som motionären synes antaga, pålägga sin egendom ett så beskaffat servitut, att den där befintliga skogen för all framtid ställes under offentlig kontroll. I all synnerhet skulle en dylik utväg i praktiken visa sig skäligen betydelselös beträffande de skogsägare, som i exploateringssyfte driva handel med skogsfastigheter, då det näppeligen skulle ligga i dessas intresse att på egen begäran ställa sig under tillsyn av offentlig myndighet. Något effektivt skydd mot otillbörlig skövling av enskilda skogsfastigheter torde därför icke genom de i motionen föreslagna lagstiftningsåtgärderna kunna förväntas.

Med anledning av vad sålunda anförts hemställde utskottet, att förevarande motion icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

*Andra
kammarens
beslut.*

Andra kammaren beslöt med avslag å vederbörande utskotts hemställan att bifalla den i ärendet väckta motionen.

Sedan detta beslut delgivits första kammaren, beslöt kammaren hänvisa ärendet till sitt andra tillfälliga utskott.

Utskottet.

Såsom kungl. domänstyrelsen i sitt över ifrågavarande motion avgivna utlåtande framhåller, skulle det ur nationalekonomisk synpunkt för landet vara av den största betydelse, att det i enskild ägo varande skogskapitalet, så långt möjligt är, undandrages en osund spekulation och förhindras från att för hastigt exploateras.

En lagstiftning på detta område i den riktning, som andra kammarens beslut innebär, skulle otvivelaktigt kunna kraftigt bidra här till, då genom en sådan lag möjlighet skulle beredas de enskilda skogs-

ägare, som vilja bevara sin skog, att för all framtid få densamma skyddad och vårdad i enlighet med en rationell skogshushållnings fordringar. Lagstiftningen i fråga synes naturligen böra utgå ifrån, att densamma så långt möjligt är kan inbjuda vederbörande skogsägare att frivilligt ställa sitt skogskapital under offentlig kontroll mot åtnjutande av förmånen att få skogen behandlad efter sådana principer, att därav kan erhållas den högsta möjliga avkastning.

Andra kammarens tillfälliga utskott erinrar visserligen därom, att den av Kungl. Maj:t år 1911 tillsatta skogslagstiftningskommittén nyligen avgivit betänkande, vari förekommer bland annat även förslag till kontroll över enskildas skogar, och att resultatet av nämnda förslag bör avvaktas, innan riksdagen avlåter nu ifrågavarande skrivelse. Men utskottet vill häremot fästa uppmärksamheten därpå, att detta kommittéförslag icke inrymmer något, som berör ändamålet med den föreliggande motionen, och bör därför ej utgöra hinder för en riksdagens skrivelse i ämnet.

För övrigt synes det utskottet vara alldeles uppenbart, att det icke kan ligga i statens intresse att vägra sin medverkan till åstadkommande av de laga former, som kunna vara behöfliga, för att enskilda skogsägare, som av egen fri vilja önska att skaffa sitt skogskapital den för dess framtida bestånd mest betryggande vård, skola kunna förverkliga ett sådant ur det allmännas synpunkt synnerligen löfvärt önskemål.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att första kammaren måtte biträda andra kammarens i ärendet fattade beslut.

Stockholm den 10 april 1919.

På utskottets vägnar:

OSKAR NYLANDER.

Närvarande: herrar Nylander, Alkman, Jespersen, Welander, Ödlund, Öhngren och Johansson.

Reservation

av herr *J. B. Johansson*, som yrkat, att utskottet måtte hemställa, att första kammaren icke måtte biträda andra kammarens i ärendet fattade beslut.
